

קושיא נוספת על רבא: והתניא בברייתא, לא יצא החייט במחטו
 התחובה כנגדו בערב שבת עם השכיבה, ומפורש שגורו באופן זה
 אף בערב שבת, שמא יעשה איסור דרבנן בשבת.
 מתרצת הגמרא: הא מני – ברייתא זו, כשיטת מי היא, כשיטת רבי
 יהודה היא, דאמר, אימון המוציא חפץ בשבת כדרך אומנותו, היינו
 כדרך שיוצא לפעמים בחול, תנייב חטאת כיון שעבר על איסור
 הוצאה מדאורייתא, ולשיטתו חייט המוציא מחט התחובה בבגדו
 חייב, כיון שדרכו בכך. ולכן גזרו בזה חכמים שלא לצאת כך סמוך
 לשכיבה, שמא ישכח ויוציאה משחשיכה ויעבור על איסור תורה.
 וכפי דתניא בברייתא, לא יצא החייט בשבת מרשות היחיד לרשות
 הרבים במחטו התחובה לו כנגדו, ולא יצא הנגר בקניסם ארוך
 ושוה כעין סרגל שפאונז, ולא יצא הסורק בגדים במשיחה – [חוט]
 שפאונז, ולא יצא גרדי – [אורג] פאירא – [צמר] שפאונז, ולא יצא
 הצבע – [צובע] פדונמא – צמר צבוע בצבעים שונים שפצארו,
 שמראהו ללקוחותיו לבחור את הצבע שירצו, ולא יצא השולחני –
 פורט מטבעות פרינר שפאונז, ואם יצא כך אחד מכל אלו, פטור
 מחטאת, כיון שאין זו דרך הוצאה, אכל איסור מדרבנן לעשות כן,
 דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר, אימון המוציא דרך אומנותו, כגון
 אחד מאומנים אלו שהוציא באופן האמור בו, תנייב חטאת, אף שאין
 דרך הוצאה בני אדם להוציא כך, שכיון שדרכו של האומן בכך הרי זה
 כדרך שרצה אצלו, ושאר כל אדם שהוציא באחד מאופנים אלו,
 פטור, כיון שאין דרכו להוציא כך.
 הגמרא מקשה סתירת שתי ברייתות: תנייב חטאת – שנינו ברייתא אחת,
 לא יצא הזב לרשות הרבים בשבת פליסו – כיס מבד הקשור באמתו
 כדי לקבל את הזיבה, ואם יצא עמו פטור מחטאת, אכל איסור
 מדרבנן. ותניא אידך – ושנינו ברייתא אחרת, לא יצא הזב בשבת
 בכיסו, ואם יצא עמו תנייב חטאת. מתרצת הגמרא: אמר רב יוסף,
 לא קשיא, הא – הברייתא שפטרה, כשיטת רבי מאיר היא, הסובר
 שאף אם דרכו של אותו אדם בכך, כיון שאין דרך שאר האנשים
 להוציא כך, פטור. הא – הברייתא שחייבה, כשיטת רבי יהודה היא,
 שכיון שדרכו להוציא כך בחול, חייב.
 אביי מקשה על רב יוסף: אמר ליה אביי לרב יוסף, אימור דשמעת
 ליה – מה שניתן לומר ששמעת לרבי מאיר שפטור מחטאת, היינו רק
 במידי דלאו תנייב אורחיה – בדבר שאין דרכו בכך, כגון כל הדברים
 השנויים בברייתא לעיל שדרך הוצאתם היא רק ביד, ואף האומן אין
 דרכו להוציא באופן אחר אלא כשרוצה להכריז על אומנותו, אך
 במידי דתנייב אורחיה – באדם שדרך הוצאתו היא רק באופן זה, כגון
 זב הוציא בכיסו, מי שמעת ליה – וכי שמעת שרבי מאיר פטר אף
 בזה. ומוכיח אביי את דבריו: דאי לא תנימא תנייב – שאם לא תאמר
 כך, אלא תאמר שלרבי מאיר פטור כל שאין זו דרך הוצאת שאר
 האנשים, אף שאדם זה או דרכו, אלא שמעתה יש להקשות, שתנייב
 שאינו אומן יודע לעשות בדרך האומנים, שתקק כמדת קב
 בפקעת – חתיכת עץ בשפתה, לרבי מאיר הסובר לגבי הוצאה שרק
 כשעושים בדרך המלאכה חייבים, תנייב נמי – האם אכן נאמר דלא
 תנייב – שמכיון שאין דרך חקיקה של האומנים בכך, אלא דרך
 האומן לחקוק שלשה קבין, אינו חייב חטאת משום תיקון כלי
 ומלאכת מכה בפטישו, ואם כן לרבי מאיר לא יהיו חייבים אלא
 האומנים העושים את המלאכה כדרכה, והרי לא יתכן לומר שהיית
 יהיה פטור, שהלא מלאכה גמורה היא. אלא ודאי אף הדיוט שחקק
 קב חייב, כיון שכל דרך חקיקתו כך מפני שאינו בקי בחקיקה. והוא
 הדין לגבי זב, כיון שכל דרך הוצאת הכיס שלו היא באופן זה, חייב,
 אף ששאר האנשים אינם יוצאים באופן זה.
 רב המנוגא מיישב את סתירת הברייתות באופן אחר: אלא אמר רב
 המנוגא, לא קשיא סתירת הברייתות, פאן – בברייתא שחייבה,
 מדובר בקב פעל שתי ראיות – שראה שתי ראיות בלבד, שצריך את
 הכיס כדי לבדוק אם ראה ראיה שלישית וחייב בקרבן כזב גמור,
 וכיון שצריך לו הרי זה נחשב דרך הוצאה ולכן חייב על הוצאתו, פאן
 – בברייתא שפטרה, מדובר בקב פעל שלש ראיות, ששוב אינו צריך

וכן הדין גם פנת – כלי שדורכים בו ענבים ליין.
 הגמרא מסתפקת מה דין הכרמלית, ומביאה בזה מחלוקת אמוראים:
 איבעיא להו – הסתפקו בני הישיבה, פרמלית, כגון בקעה, שמדרבנן
 אסור להכניס ולהוציא אליה מרשות אחרת, מאי – מה דינה לענין
 לעמוד ברשות היחיד או רשות הרבים ולהכניס ראשו לתוכה
 לשתות. אמר אביי, היא היא – אף היא כך דינה, כשם שאסרה
 המשנה לעשות כן ברשויות דאורייתא, כך כרמלית אסורה. רבא
 אמר, כרמלית אינה אסורה, כיון שהיא גופה – כרמלית עצמה,
 האיסור להוציא מתוכה לרשות היחיד או לרשות הרבים הוא רק
 גזירה דרבנן, ואנן ניקום – וכי אנו נעמוד ונגזור גזירה שלא לשתות
 הימנה, לגזור שלא יעברו על גזירה דרבנן שלא להוציא כלי
 מכרמלית.
 אביי מביא ראייה לדבריו: אמר אביי, מנא אמינא לה – מהיכן
 למדתי לומר שאף ברשויות דרבנן גזרו חכמים שמא יבוא להוציא
 בהם, דקתני – ששינו במשנה זו וכן פנת, ויש לברר מאי פנת –
 באיזה גת מדובר, אי בגת שהיא רשות החיה, כגון שגבוהה עשרה
 טפחים ורחבה ארבעה [לעל ו], ואמר התנא שאסור לעמוד ברשות
 הרבים ולשתות בתוכה, תנינא – הרי שנינו כבר במשנה שלא יעמוד
 ברשות הרבים וישתה ברשות היחיד. אי – ואם מדובר בגת שהיא
 רשות הרבים, כגון שאינה גבוהה אף שלשה טפחים, אמר התנא
 שאסור לעמוד ברשות היחיד ולשתות ממנה, תנינא – הרי גם זה
 כבר שנינו במשנה. אלא לאו – על כרחך מדובר בגת שהיא
 פרמלית, כגון שגבוהה משלשה ועד עשרה טפחים, ואסור לעמוד
 ברשות היחיד או ברשות הרבים ולשתות הימנה, הרי שגזרו גם
 ברשות דרבנן שמא יבוא להוציא ממנה.
 רבא דוחה את הוכחת אביי: רבא אמר, ברשויות דרבנן לא גזרו, ומה
 שאמר התנא וכן פנת, אינו לענין שבת, אלא לענין מעשר, וכן
 אמר רב ששת, שמה שאמר התנא וכן פנת הוא לענין מעשר.
 ומבאר הגמרא את שייכות הדין בזה לענין מעשר: דתנן במשנה
 (מעשרות פ"ד מ"ד), שותניין בין כשהשונה מוטה על הגת ולא הוציא את
 היין מחוץ לגת, בין אם מזג את היין על החמין – במים חמים, בין אם
 מזוג על הצונן – במים קרים, ופטור ממעשר, כיון ששתיה על הגת
 היא שתיית עראי, וקודם שהיין יורד מהגת לבור לא נגמרה מלאכת
 היין, ומותר לשתות ממנו עראי בלא לעשר, דברי רבי מאיר. רבי
 אלעזר פריי צדוק תנייב לעשר בכל אופן במקרה שמוזג, משום
 שהמזיגה במים מחשיבה את השתייה, והיא נחשבת לשתית קבע
 החייבת במעשר. ותקמים אומריה, מזוג את היין על החמין, תנייב
 במעשר, כיון שאי אפשר להחזיר את היין הנשאר בכוס לגת מפני
 שמים חמים מחמיצים את היין, ונמצא שמוזג על דעת לשתות את
 כולו, ושתיתו נחשבת שתיית קבע, אך אם מזוג על הצונן, פטור
 ממעשר, מפני שאם ירצה הוא המזיג את המותר לגת, ושתיתו
 נחשבת לשתית עראי. ועל כך אמרה המשנה וכן בגת, שאף למי
 שסובר שהתירו לשתות על הגת בלא לעשר, גזרו שלא יעמוד חוץ
 לגת וישתה בגת, אלא אם מכניס ראשו ורובו לגת.
 הגמרא מקשה על רבא ממשנתנו: תנן, לא יצא החייט במחטו
 סמוך לחשיכה, שמא ישפה ויצא. מאי לאו – האם לא מדובר
 דתחובה לו המחט כנגדו, שאף אם יוציאה משיחשך אין בזה איסור
 דאורייתא, שהרי אין דרך הוצאה בכך, ומבואר שגזרו באיסורי שבת
 אף משום איסור דרבנן. מתרץ רבא: לא – אין מדובר שתחובה
 בבגדו, אלא דקתני ליה פרייה – שמחזיק את המחט בידו, והגזירה
 היא שמא יעבור על איסור תורה.
 ראייה מברייתא לאביי: שמע, לא יצא החייט במחטו התחובה
 לו כנגדו. מאי לאו – האם לא מדובר בערב שבת, ואסור זאת גזירה
 שמא יבוא להוציאה בשבת, אף שאסור רק מדרבנן, הרי שגזורים
 גזירה לגזירה. דוחה הגמרא: לא, אין מדובר בערב שבת, אלא פי
 תניא תהיא – באיזה אופן שנינו ברייתא זו, כשמוציאה בשבת
 עצמה, וגזרו חכמים גזירה אחת, שמא יבוא להוציאה בידו בשבת
 ויעבור על איסור תורה.

קלח

המשך ביאור למס' שבת ליום ראשון עמ' ב

1 את הכיס משום שהוא כבר זב גמור, וכיון שאינו צריך לו אין זו דרך
2 הוצאה ולכן פטור.
3 מקשה הגמרא: **מאי שנא** – במה שונה דין זב בעל שתי ראיות,
4 דחייב על הוצאת כיסו, משום דמיפעי ליה – שצריך את הכיס
5 לבדיקה אם ראה ראייה שלישית שיתחייב בקרבן, ולכן זו דרך
6 הוצאתו, הרי זב בעל שלש ראיות נמי מיפעי ליה – גם הוא צריך
7 את הכיס לספירה של השבעה ימים נקיים, דהיינו לברר שאותו יום
8 עבר עליו בנקיות, שאם יראה יסתור אותו יום וימנה שבעה ימים
9 נקיים אחרים, ואם כן זו דרך הוצאתו ויתחייב אם הוציאו בשבת.
10 מתרצת הגמרא: **לא נצרכא** – לא הוצרכה הברייתא לפטור בזב בעל
11 שלש ראיות, **אלא לכו פיום** – באופן שבאותו יום השבת ראה את
12 הראייה השלישית, שאף אם לא יראה שוב באותו יום אינו יכול
13 להתחיל לספור ביום זה את שבעת הימים הנקיים, ולכן אינו צריך את
14 הכיס ופטור על הוצאתו.

15 מקשה הגמרא: **והא מיפעי ליה** – והרי מכל מקום צריך את הכיס
16 כדי לקבל את הזיבה ולשמור שלא ימנפו כליו – שלא יתלכלכו
17 בגדיו ממנה, ואם כן זו דרך הוצאתו ויתחייב עליה. מתרצת הגמרא:
18 **אמר רבי זירא**, ברייתות אלו **האי תנא הוא** – נשנו כדברי תנא זה,
19 **דאמר**, שכל דבר שבא רק לאצולו – להציל ולשמור מטינוף, **לא**
20 **קא חשיב** – אינו נחשב אצל האדם, ולכן הוציא דבר כזה אין זה
21 נחשב דרך הוצאה, ופטור. ומביאה הגמרא את דברי התנא: **דתנן**
22 במשנה (מכשירין פ"ד מ"א), **הפופה קערה** – המניח קערה הפוכה על
23 **הפותל** שיורדים עליו גשמים, **אם עשה כן בשביל שתודח** – תישטף
24 ותתנקה **הקערה** במי הגשמים, **הרי זה פ'כי יותן** – נתקיים במים אלו
25 הפסוק (ויקרא יא לח) **י'כי יתן**, כלומר שנחשב שרצה בהם והחשיבם,
26 ואם אחר כך ינתנו על הפירות יכשירום לקבל טומאה. **ואם** הניח את
27 הקערה רק **בשביל**